

Nr 334.

Av herr **Larsson, Sam**, och herr **Andersson, Elof**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om erkända arbetslöshetskassor m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 209 till innevarande års riksdag framlägges förslag till förordning om erkända arbetslöshetskassor m. m. Detta förslag, som avser införande i vårt land av frivillig arbetslöshetsförsäkring, bygger i stort sett på en utredning av 1932 års sakkunniga för arbetslöshetsförsäkring. I vissa fall har Kungl. Maj:t emellertid frångått de sakkunnigas förslag, i andra punkter upptager redan sakkunnigeförslaget bestämmelser, som de sakkunniga icke självständigt prövat utan som de enligt av departementschefen erhållna direktiv haft att medtaga i sitt förslag.

En bestämd förutsättning för att vi skola kunna biträda förslaget om arbetslöshetsförsäkring är att försäkringen utformas på sådant sätt, att viktiga samhällsintressen icke genom densamma taga skada. Om arbetslöshetsförsäkring nu anses böra införas i vårt land, synes oss det framlagda förslaget vara så avfattat, att det i väsentligt högre grad än något tidigare föreliggande förslag tillgodoser de synpunkter, som för oss äro betydelsefulla. I detta förslag har hänsyn tagits jämväl till de erfarenheter, som utomlands införd arbetslöshetsförsäkring kunnat erbjuda. Ett oundgängligt villkor för att vi skola kunna biträda Kungl. Maj:ts proposition är emellertid att på vissa punkter andra bestämmelser än de av Kungl. Maj:t föreslagna införas i förordningen. De av oss förordade ändringarna gälla tre väsentliga stadganden i regeringsförslaget, nämligen konflikt-direktiven, bestämmelserna om vad som skall anses vara skälig lön vid erbjudet arbete samt föreskriften om de tidsperioder, inom vilka erlagda försäkringsavgifter skola få tillgodoräknas den försäkrade för rätt till daghjälp.

I fråga om konfliktdirektiven är det icke vår avsikt att söka uppriva en ny, häftig strid. Vi önska tvärtom så långt det synes oss förenligt med vitala samhällsintressen tillmötesgå de önskemål, som på denna punkt med sådan lidelse framförts från det socialdemokratiska partiet. Av denna anledning vilja vi godtaga vad som i förslagens 15 § stadgas om erbjudet arbetes lämplighet med hänsyn till arbetskonflikter. Det nu införda stadgande, som riktar sig mot okynneskonflikter, synes oss nämligen innebära ett betydelsefullt framsteg i förhållande till tidigare intagna ståndpunkter. Däremot kunna vi omöjligen godtaga den formulering, som 16 § erhållit och som innebär, att allenast de, vilka själva deltaga i strejk eller äro föremål för lockout, skola avstängas från understöd under den tid konflik-

ten varar. På väsentligen de skäl, som utförligt angivits av majoriteten bland 1926 års arbetslöshetssakkunniga, förorda vi den av dessa sakkunniga föreslagna lydelsen av ifrågavarande stadgande.

Förslagets 15 § stadgar, att erbjudet arbete skall anses lämpligt under förutsättning, att det, bland annat, är förenat med avlöning, som icke understiger den i arbetsorten vanliga avlöningen för sådant arbete. Denna formulering kunna vi icke godtaga utan hemställa, att bestämmelsen — även på denna punkt med stöd av den motivering, som majoriteten bland 1926 års arbetslöshetssakkunniga anfört — måtte formuleras så, att erbjudet arbete anses lämpligt, om det, bland annat, är förenat med avlöning, som provas vara skälig i förhållande till i arbetsorten förekommande avlöning för sådant arbete.

Den väsentligaste av de ändringar, Kungl. Maj:t vidtagit i de sakkunnigas förslag, torde vara den, som rör bestämmelserna om att visst antal avgifter skola hava erlagts under viss tid för att rätt till understöd skall förefinnas. De sakkunniga hade förordat vid första ansöknings om daghjälp 52 veckoavgifter under de senast förflutna 24 månaderna och vid upprepad ansökan 26 veckoavgifter under 12 månader. Kungl. Maj:t har förlängt den tid, under vilken avgifter få tillgodoräknas, till respektive 36 och 18 månader. Då vi föreslå, att riksdagen måtte godkänna de sakkunnigas förslag på denna punkt, är detta föranlett ej blott av en önskan att begränsa statens utgifter för försäkringen utan även och framförallt av måhnet om att från försäkringen avskilja sådana personer, vilkas ställning såsom lönearbetare kan dragas i tvivelsmål.

Det förslag 1932 års sakkunniga framlagt om klara gränslinjer mellan arbetslöshetsförsäkringen och fattigvården har departementschefen icke biträtt. Ehuru vi livligt beklaga, att denna betydelsefulla fråga icke nu kunnat lösas, finna vi oss med hänsyn till de erinringar, som av hörda myndigheter gjorts, böra avstå från att framställa yrkande om bifall till de sakkunnigas förslag. På grund av den utomordentliga betydelse, som måste anses ligga däri, att hjälp icke samtidigt och utan inbördes rådpälgning lämnas från olika institutioner, vilja vi hemställa, att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om påskyndande av pågående utredningar om planmässighet och enhetlighet inom samhällets sociala hjälpverksamhet.

Med stöd av vad vi sålunda anfört få vi hemställa,

A) att riksdagen måtte besluta, att 15 och 16 §§ samt 21 § 1 mom. i förordningen om erkända arbetslöshetskassor skola erhålla följande ändrade lydelse:

15 §.

Till den — — — förhållande inträffat.

Erbjudet arbete skall anses lämpligt under förutsättning, att det motsvarar arbetarens krafter och färdigheter,

att det är förenat med avlöning, som prövas vara skälig i förhållande till i arbetsorten förekommande avlöning för sådant arbete,

att det icke — — — arbetets natur.

Vad sålunda — — — angående konflikten.

16 §.

Under tiden för arbetskonflikt må understöd icke utgivas:

1) till den, som är direkt indragen i konflikten (deltager i strejk eller är föremål för lockout);

2) till den, som eljest blivit arbetslös i anledning av konflikten och vilkens löne- och anställningsvillkor skäligen kunna antagas röna inverkan av densamma.

Närmare bestämmelser angående tillämpningen av ovan angivna regler meddelas av tillsynsmyndigheten.

21 §.

1 mom. Erkänd arbetslöshetskassa må till medlem, som icke tidigare uppburit understöd från kassan, utgiva understöd endast därest han för tid under de närmast före arbetslöshetens inträdande förflutna tjugufyra månaderna till kassan erlagt avgifter, motsvarande minst femtiotvå veckoavgifter. Har medlem, som här avses, övergått från klass med lägre daghjälp till klass med högre daghjälp, må den högre daghjälp icke utgivas till honom, med mindre summan av hans för tid närmast före arbetslöshetens inträdande förflutna tjugufyra månaderna inbetalade avgifter motsvarar summan av femtiotvå veckoavgifter i den högre klassen, dock att avgifter måste hava efter övergången erlagts för minst tjugusex veckor i den högre klassen.

Till medlem, vilken tidigare uppburit understöd från kassan, må understöd utgivas, om han för tid under de närmast före arbetslöshetens inträdande förflutna tolv månaderna till kassan erlagt avgifter, motsvarande minst tjugusex veckoavgifter. Har sådan medlem övergått till klass med högre daghjälp, må den högre daghjälp icke utgivas till honom, med mindre summan av hans för tid under de närmast före arbetslöshetens inträdande förflutna tolv månaderna inbetalade avgifter motsvarar summan av tjugusex veckoavgifter i den högre klassen, dock att avgifter måste hava efter övergången erlagts för minst tretton veckor i den högre klassen.

Där sjukdom — — — sig arbete.

Har medlem — — — avstängningstidens slut.

B) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att förslag snarast möjligt måtte föreläggas riksdagen till sådana stadganden, som avse genomförande av planmässighet och enhetlighet inom samhällets hela sociala hjälpverksamhet.

Stockholm den 20 april 1933.

Sam Larsson.

Elof B. Andersson.

